

prof. dr hab. Małgorzata Witaszek-Samborska
Instytut Filologii Polskiej
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznań, 14 marca 2023 r.

RECENZJA

dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego

dr PATRYCJI PAŁKI

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo

Sylwetka Habilitantki

Dr Patrycja Pałka jest absolwentką 5-letnich studiów magisterskich na kierunku *filologia polska*, które ukończyła w roku 2003 na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Magisterium pt. *Marketing bezpośredni w perspektywie językoznawczej* napisała pod kierunkiem dr hab. Olgi Wolińskiej, prof. UŚ. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskała w 2007 roku na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie po obronie rozprawy pt. *Strategie dyskursywne w rozmowie handlowej* powstałej pod promotorską opieką prof. dr hab. Renaty Przybylskiej (UJ).

Od 2008 roku Habilitantka jest zatrudniona w Katedrze Historii Języka i Dialektologii na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, pierwotnie na umowę o dzieło i umowę zlecenie na stanowisku wykładowcy, od 2010 r. na umowę o pracę na stanowisku asystenta z doktoratem, a od 2013 r. na stanowisku adiunkta. Czasowo pracowała też na umowach o pracę, o dzieło lub na zlecenie w takich instytucjach, jak: Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego (2001–2003), Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa im. Józefa Dietla w Krakowie (2007–2012), Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk (2007–2018), Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie (w roku akademickim 2017–2018) oraz Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych Uniwersytetu Wrocławskiego (2021).

Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez dr Patrycję Pałkę jest osiągnięcie naukowe w postaci obejmującej 414 stron autorskiej monografii pt. ***Reklama handlowa w dawnym Krakowie. Praktyki komunikacyjne***, wydanej przez Księgarnię Akademicką w Krakowie w roku 2022. Monografia ta w pełni zasługuje na miano publikacji stanowiącej istotny wkład w rozwój polskiego językoznawstwa, cechując ją przy tym rzetelność, bogactwo, wszechstronność oraz precyzja. Zalety publikacji wskazać można na wielu płaszczyznach, co poniżej czynię.

Po pierwsze, wybór zakresów tematycznego i chronologicznego pracy nie był przypadkowy – problematyka została dokładnie przemyślana, a koncepcja przeprowadzenia badań i opisu ich wyników precyzyjnie zaplanowana. Monografia wypełnia lukę w badaniach nad dyskursem reklamowym – Autorka doskonale orientuje się w stanie wiedzy z różnych dyscyplin naukowych na temat reklamy w ogóle oraz jej historycznego oblicza w różnych miastach Polski, wybiera więc do zgłębienia aspekty dotąd nieopracowane w odniesieniu do reklamy handlowej w Krakowie w 2. połowie XIX wieku i w 1. połowie wieku XX (dokładnie: do roku 1939). Habilitantka ukazuje krakowską reklamę w początkach jej kształtowania się, a następnie intensywnego rozwoju i przemian: od rozumowej do uczuciowej, od informacyjnej do perswazyjnej, od werbalnej do multimodalnej (werbalno-wizualno-dźwiękowej). Na szerokim tle historyczno-społeczno-gospodarczym dawnego Krakowa przedstawia wspólnotę handlową i reklamową tamtego okresu oraz główne wyznaczniki ówczesnego dyskursu reklamowego (lokalność, grzeczność i wzorce komunikacyjne). Skutkiem holistycznego podejścia do zgłębianego w pracy zjawiska (mimo świadomości istnienia badawczych ścieżek węższych) jest fakt, że Autorka idzie dalej, włączając w krąg swych analiz również metadyskurs reklamowy (teksty o reklamie – VI grupa źródeł), dzięki czemu przedstawia też świadomość handlowo-reklamową ówczesnej wspólnoty dyskursywnej.

Po drugie, Habilitantkę cechuje wysoki poziom świadomości i precyzji metodologicznej. Dr Patrycja Pałka sytuuje swe rozważania w nurcie lingwistyki dyskursu (w ujęciu Waldemara Czachura) określonej wspólnoty handlowej (jako wspólnoty komunikatywnej rozumianej za Stanisławem Borawskim), „z uwzględnieniem podejścia integrującego różne metodologie z zakresu zarówno pragmalingwistyki, w tym teorii aktów mowy czy gramatyki grzeczności, jak i lingwistyki tekstu, multimodalności, onomastyki, semantyki, leksykologii oraz językoznawstwa korpusowego” (s. 19). W wyniku holistycznego, inter- i transdyscyplinarnego

podejścia Autorki do przedmiotu badań analizy lingwistyczne reklam handlowych poprzedzone zostały nakreśleniem szerokiego tła historycznego, społeczno-gospodarczego i komunikacyjnego wspólnoty handlowej dawnego Krakowa, co pozwala czytelnikowi poczuć się wręcz uczestnikiem przedstawianego dyskursu. Przyjęta metodologia umożliwia też Habilitantce wykazanie się wszechstronnością pod względem wiedzy i analitycznej sprawności z zakresu różnych obszarów językoznawstwa.

Po trzecie, godne podziwu jest bogactwo korpusu źródeł uwzględnionych przez dr Patrycję Pałkę w badaniach. Bogactwo to przejawia się zarówno w liczbie owych źródeł (ich wykaz obejmuje ponad 40 stron monografii!), jak i w ich różnorodności. Habilitantka nie ograniczyła się bowiem do łatwiej dostępnych (online) reklam prasowych, lecz uwzględniła również mnóstwo niezdigitalizowanych dokumentów życia społecznego, tworzących system wizualnej identyfikacji firm (luźne druki, afisze, katalogi, cenniki, opakowania, etykiety, rachunki, noty, wywieszki, witryny i szyldy, gadzety, nagrania radiowe, filmy itp. znajdujące się w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej oraz w dwu krakowskich muzeach), zapewniających rzetelność i wszechstronność oglądu analizowanego zagadnienia. Zgromadzony w ten sposób obfity materiał poddawany analizom i interpretacji dał Habilitantce możliwość wyciągania wniosków wiarygodnych i przekonujących.

Po czwarte, monografia jest pod każdym względem przykładem precyzji i perfekcji w realizacji wyznaczonych zadań – od szczegółowych ustaleń terminologicznych, poprzez obszerną prezentację stanu badań, drobiazgową klasyfikację źródeł i szeroki rys historyczno-społeczno-gospodarczy, po trafne analizy i interpretacje oraz obejmującą ponad 100 stron obudowę tekstu naukowego (*Wykaz materiałów źródłowych, Bibliografię, Spis ilustracji, Spis rysunków, Spis wykresów, Spis tabel, Summary, Indeks osób*).

Po piąte, Habilitantka wykazuje się ogromną erudycją – bogactwo i wszechstronność cechują zasób naukowych lektur dr Patrycji Pałki. Autorka doskonale orientuje się w literaturze przedmiotu (także obcej) z zakresu różnych dyscyplin, nie tylko z językoznawstwa, co znajduje odzwierciedlenie w obszernej bibliografii (około 500 pozycji) i licznych odwołaniach w tekście. Dobra znajomość dorobku innych badaczy i szacunek dla ich dokonań, a jednocześnie umiejętne korzystanie z dotychczasowego stanu wiedzy skutkują podejmowaniem przez Habilitantkę rozważań z zakresu dotąd pomijanego lub jedynie wzmiankowanego w polskiej literaturze językoznawczej, kontynuacją naukowych dociekań oraz twórczym rozwijaniem i dopełnianiem spostrzeżeń wcześniejszych autorów. Wiedza ta zapewnia także formułowanym przez Nią wnioskom walor przemysłanych i wiarygodnych konstatacji.

Po szóste, na podkreślenie zasługuje doskonała orientacja dr Patrycji Pałki w dostępnych elektronicznych narzędziach i zasobach korpusowych oraz umiejętność korzystania z nich – znaczna część analizowanego w pracy materiału pochodzi ze źródeł online, wśród których Habilitantka porusza się z łatwością i pewnością siebie. Ten aspekt Jej naukowych zainteresowań znalazł potwierdzenie we współautorstwie (z Agatą Kwaśnicką-Janowicz) książki *Przewodnik po elektronicznych zasobach językowych dla polonistów (słowniki, kartoteki, korpusy, kompendia)* (Kraków 2017), w kilku artykułach oraz w prowadzonych szkoleniach.

Po siódme, pracę cechuje przejrzystość i precyzja kompozycyjna – licząca 414 stron monografia składa się mniej więcej w jednej czwartej / jednej piątej z części teoretycznej, w jednej czwartej z obszernej obudowy, a ponad połowę (ok. 220 stron) zajmują w niej partie analityczne. Logicznie, konsekwentnie i jasno Autorka prowadzi czytelnika od wskazania podstaw teoretyczno-metodologicznych swoich badań (rozdz. 1) i zarysowania kontekstu historyczno-społeczno-gospodarczego omawianego dyskursu (rozdz. 2), przez charakterystykę wspólnoty dyskursywnej (rozdz. 3), utrzymaną w metodologii pól semantycznych analizę dyskursu o reklamie (rozdz. 4), onimiczną lokalność w krakowskim dyskursie reklamowym (rozdz. 5) i zmieniającą się w czasie grzeczność językową zgodną z zasadami kupieckiej uprzejmości (rozdz. 6), po wzorce komunikacyjne ewolucyjnie kształtujące się w krakowskiej reklamie handlowej od 2. połowy XIX po 1. połowę XX wieku (do roku 1939), a wyróżnione ze względu na kanały przekazu i prymarną funkcję informacyjną i/lub perswazyjną. Kompozycyjną konsekwencję monografii podkreśla paralelna struktura wszystkich rozdziałów rozpoczynanych *Wprowadzeniem* i kończonych *Podsumowaniem*.

Po ósme wreszcie, pod względem językowym, stylistycznym i redakcyjnym monografia również zasługuje na pochwałę. Autorka poprawnie i sprawnie posługuje się polszczyzną naukową (jako dowody rzetelności recenzenckiej mogę wskazać jedynie drobne potknięcia, typu: „makrokat mowy” – s. 23 czy „i z pierwszych trzech [zamiast: czterech – M.W.S.] dziesięcioleci ubiegłego stulecia” – s. 111, całkowicie usprawiedliwione w tak obszernym tekście), a przejrzystość i logiczność wywodu oraz wzbogacenie płaszczyzny werbalnej bardzo dobrze dobranymi ilustracjami sprawiają, że lektura książki staje się dla czytelnika prawdziwą przyjemnością.

Z recenzenckiego obowiązku wypada wskazać nieliczne drobne – w moim odczuciu – niedociągnięcia i kwestie dyskusyjne.

Biorąc pod uwagę szczegółowość podejścia Autorki do wielu aspektów omawianych zjawisk dyskursywnych, można czuć niedosyt w odniesieniu do precyzyjności znaczeń takich

obecnych w pracy terminów, jak *kolokacja* czy *pole pojęciowo-leksykalne*. Posługując się wyrażeniem *profil (wizerunek) kolokacyjny leksemu*, Habilitantka przywołuje w przypisie dwa artykuły naukowe, ale nie wskazuje warunków koniecznych do uznania połączenia wyrazowego za kolokację, a termin ten nie jest jednoznaczny. Podobnie nie wiadomo, jak Autorka rozumie termin *pole pojęciowo-leksykalne*, gdyż go nie definiuje, umieszczając na s. 128 przypis 78, w którym jako synonimy wymienia w nawiasie *pole semantyczne* i – niesłusznie – *pole tematyczne*. „[B]ardzo bogata literatura przedmiotu” z zakresu teorii pól reprezentowana jest w tym przypisie przez kilka publikacji klasycznych (do lat 80. XX w.), ale jedyną pracą nowszą (z XXI wieku) jest artykuł Ryszarda Tokarskiego.

Pomysł wyróżnienia kilku modeli komunikacyjnych badanych reklam (ze względu na kanał komunikacyjny i pełnioną przez tekst funkcję) oceniam bardzo dobrze, jednak granica między dwoma pierwszymi wzorcami wydaje mi się zbyt płynna (7.2. *Wzorzec komunikacyjny z dominującą warstwą werbalną o funkcji informacyjnej lub informacyjno-perswazyjnej*, 7.3. *Wzorzec komunikacyjny z dominującą warstwą werbalną nad wizualną o funkcji perswazyjnej*). Do pierwszego zbioru Autorka zalicza m.in. reklamy z elementami dyskursu wartościującego, a wyrazistsze byłoby – moim zdaniem – uwzględnienie w nim tylko tekstów o funkcji informacyjnej, w modelu drugim zaś – reklam o funkcji perswazyjnej widocznej mniej (a więc informacyjno-perswazyjnej) lub bardziej.

Charakter drobiazgowy mają dwie kolejne uwagi. W podrozdziale 4.4. *Profile kolokacyjne leksemu reklama* wymienienie kolokacji *posługiwać się reklamą* (na s. 150) wśród reprezentantów profilu semantycznego *SFERA – EDUKACJA* wydaje się nieuzasadnione. Zdecydowanie opowiadam się za przynależnością tego połączenia wyrazowego do profilu *SFERA – PROFESJA (ZAKRES I METODYKA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ)*, do którego zresztą w książce również je zaliczono.

Wśród formuł grzecznościowych wymienianych w podrozdziale 6.3.1. *Formy inicjowania kontaktu* jeden z przykładów na s. 217 – *Do P.T. Konsumentów!* – znalazł się w niewłaściwej grupie, gdyż nie reprezentuje schematu składniowego c) „Do + P.T. + {określenie atrybutywne} + {określenie nominalne nazywające pewien ogół ludzi lub konkretną grupę docelową przekazu reklamowego}”, lecz model b) „Do + P.T. + {określenie nominalne nazywające pewien ogół ludzi lub konkretną grupę docelową przekazu reklamowego}”.

Wskazane drobne kwestie dyskusyjne w żadnym stopniu nie umniejszają wysokiej wartości monografii i znaczącego wkładu jej Autorki w rozwój polskiego językoznawstwa. Wszystkie przedstawione przeze mnie zalety publikacji świadczą o maksymalistycznym, holistycznym podejściu Habilitantki do zgłębianego zagadnienia, o Jej dojrzałym warsztacie

naukowym oraz o rzetelności badawczej idącej w parze z pracowitością. Monografia nie tylko wypełnia lukę w dotychczasowej wiedzy o dawnej polskiej reklamie, ale też zarysowuje perspektywy kontynuacji badań nad nią, a otwieranie nowych ścieżek naukowych to jedna z istotnych zalet wyłącznie dzieł ważnych.

Ocena aktywności naukowej Habilitantki po uzyskaniu stopnia doktora

Pozostały dorobek naukowy Habilitantki w okresie następującym po uzyskaniu stopnia doktora, czyli po roku 2007, prezentuje się bardzo dobrze i potwierdza cechy osobowości naukowej dr Patrycji Pałki wskazane podczas oceny Jej głównego osiągnięcia badawczego.

W zakresie tomów zwartych dorobek ten obejmuje autorstwo opublikowanej rozprawy doktorskiej (*Strategie dyskursywne w rozmowie handlowej*, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2009, ss. 289), współautorstwo (z Agatą Kwaśnicką-Janowicz) monografii *Przewodnik po elektronicznych zasobach językowych dla polonistów (słowniki, kartoteki, korpusy, kompendia)* (Wydawnictwo JAK, Kraków 2017, ss. 206) oraz współautorstwo artykułów hasłowych (współautorzy: Barbara Batko-Tokarz, Agata Kwaśnicka-Janowicz, Donata Ochmann, Sylwia Przęczek-Kisielak, Renata Przybylska, Maciej Rak, Kazimierz Sikora) w słowniku regionalizmów krakowskich (*Powiedziane po krakowsku. Słownik regionalizmów krakowskich*, red. D. Ochmann, R. Przybylska, Wydawnictwo LIBRON, Kraków 2017, ss. 360), także w wydaniu IV poprawionym (Kraków 2019, ss. 363).

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka opublikowała także 25 artykułów naukowych i 4 sprawozdania (liczba wszystkich Jej tekstów – z uwzględnieniem dorobku przeddoktorskiego – to 5 książek (w tym 3 współautorskie), 37 artykułów naukowych, 4 sprawozdania, 2 teksty kronikarskie i 2 recenzje). Artykuły z lat 2008–2021 ukazywały się wyłącznie w ogólnopolskich wysoko punktowanych czasopismach („Język Polski”, „LingVaria”, „Socjolingwistyka”, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, „Poradnik Językowy”, „Polonica”; sprawozdania w „Języku Polskim” i „Biuletynie PTJ”) oraz w ważnych monografiach wieloautorskich wydawanych głównie w Krakowie, ale także w Łodzi, Katowicach, Poznaniu czy we Wrocławiu, jeden zaś – w języku angielskim – w Moskwie. Wyraźnie widać zatem, że obfity dorobek Habilitantki nie ma charakteru lokalnego – wręcz przeciwnie: i Autorka, i Jej publikacje dobrze znane są w polskim środowisku językoznawczym.

W dorobku naukowym dr Patrycji Pałki wyróżnić można kilka wyraźnych kręgów badawczych, świadczących o wielostronności Jej naukowych zainteresowań.

Pierwszy stanowią publikacje z zakresu pragmalingwistyki i analizy dyskursu, dotyczące głównie komunikacji handlowej. Poza rozprawą doktorską i tekstami opublikowanymi przed doktoratem w polu tym znalazło się 8 artykułów (*Rola odbiorcy w rozmowie handlowej* (2008), *Strategie „słabego” i „mocnego” nakłaniania w rozmowie handlowej* (2008), *O pojęciu strategii w komunikacji* (2008), *Ideologiczny aspekt rozmowy handlowej* (2009), *Metodologia opisu rozmowy handlowej* (2009), *Kategoria oficjalności na przykładzie rozmowy handlowej* (2010), *Rozmowa handlowa jako gatunek mowy* (2015), *Polski model kulturowy a komunikacja sprzedawcy z klientem* (2020)).

Efektem badań nad polszczyzną regionalną Krakowa podjętych wraz ze współpracownikami z Katedry Historii Języka i Dialektologii Wydziału Polonistyki UJ był nie tylko wspomniany już słownik, ale też kilka współautorskich artykułów (np. *Polszczyzna regionalna Krakowa – zarys projektu badawczego Katedry Historii Języka i Dialektologii Wydziału Polonistyki UJ* (2017), *Czy flaszką jest tylko krakowska? O statusie potocyzmów w polszczyźnie regionalnej* (2018) i *Krakus, krakauer, krakowianin i krakowiak: nazwy mieszkańca Krakowa a jego auto- i heterostereotyp* (2018)).

Trzecia grupa tekstów dr Patrycji Pałki, obejmująca m. in. habilitacyjną monografię, reprezentuje spojrzenie na język z perspektywy diachronicznej. Wymienić tu należy artykuły: autorski (*Perswazyjne środki językowe reklamy prasowej w dwudziestoleciu międzywojennym (na przykładzie Ilustrowanego Kuryera Codziennego)* (2019) oraz współautorskie (z Agatą Kwaśnicką-Janowicz): *Semantyka staropolskich terminów bartniczych – na przykładzie (po)łazić pszczoły/miód – w ujęciu kognitywnym* (2019) i *Dyskurs handlowy Krakowa z końca XIX i początku XX wieku jako źródło do badań regionalizmów krakowskich* (2021).

Niektóre obszary naukowych zainteresowań dr Patrycji Pałki wyłoniły się podczas Jej współpracy z Instytutem Języka Polskiego PAN, czyli wraz ze współtworzeniem koncepcji *Wielkiego słownika języka polskiego PAN*, a następnie z redagowaniem artykułów hasłowych. Wskazać tu należy przede wszystkim lingwistykę komputerową i korpusową. Z tego zakresu ukazały się publikacje powstałe we współautorstwie z Agatą Kwaśnicką-Janowicz – wspomniany wcześniej *Przewodnik po elektronicznych zasobach językowych...* (2017) oraz dwa artykuły: *Współczesny warsztat językoznawcy — elektroniczne zasoby i narzędzia badawcze* (2015) i *Electronic Language Resource Applications for Polish Teachers in University Teaching and Teaching Polish as a Foreign Language* (2021) – a także tekst autorski *Rola badań korpusowych przy rekonstrukcji znaczeń leksemów (na przykładzie polisemii czasownika)* (2014).

Pokłosiem udziału Habilitantki w tworzeniu *Wielkiego słownika języka polskiego PAN* są także ważne autorskie i współautorskie teksty z zakresu metaleksykografii, dotyczące istotnych problemów słowotwórczych (*Z zagadnień opisu leksykograficznego przymiotników relacyjnych (na przykładzie przymiotników z sufiksem –ow(y) –* we współautorstwie z Piotrem Żmigrodzkiem, 2008; *Przysłówki prefiksально-sufiksalne typu po polsku w słowniku i w tekście*, 2011), onomastycznych (*Z problemów opisu leksykograficznego nazw własnych*, 2012; *Toponimy w słownikach ogólnych języka polskiego*, 2014), gramatycznych (*Mianownik i biernik liczby pojedynczej zaimków wskazujących rodzaju nijakiego, typu „te zadanie”, „te dziecko”, w dzisiejszej polszczyźnie – współautorstwo: Kazimierz Sikora, 2014; Alternacja lokatywna w wybranych leksykalnych bazach danych*, 2020) i semantycznych (*Rola badań korpusowych przy rekonstrukcji znaczeń leksemów (na przykładzie polisemii czasownika)*, 2014; *Polisemia regularna czasownika a praktyka leksykograficzna*, 2014). Artykuły te pisane są z perspektywy praktyki leksykograficznej – oparte zostały na bogatym doświadczeniu Autorki w konfrontacji stanu wiedzy teoretycznej z koniecznością dokonywania jednoznacznych wyborów redakcyjnych.

We wszystkich publikacjach dr Patrycji Pałki dostrzec można zalety Jej naukowego warsztatu wskazane już w części recenzji poświęconej monografii *Reklama handlowa w dawnym Krakowie. Praktyki komunikacyjne*, a są to – przypomnijmy: podejmowanie tematów wypełniających luki i doprecyzowujących pojęcia w dotychczasowej wiedzy językoznawczej, wysoki poziom świadomości metodologicznej, rzetelność i wiarygodność badawcza, bogactwo uwzględnianych źródeł i analizowanego materiału, logiczność i przejrzystość kompozycji, sprawność językowa i stylistyczna, wszechstronność oraz precyzja.

Aktywność naukowa, skutkująca rozpoznawalnością Habilitantki w polskim środowisku językoznawczym, to również wygłoszenie referatów podczas 23 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych organizowanych przez ośrodki akademickie w Polsce (w Krakowie, Warszawie, Poznaniu, Łodzi, Opolu, Katowicach, Rzeszowie i Toruniu) oraz 1 międzynarodowej konferencji zagranicznej (w Granadzie), a także 7 wystąpień w macierzystej Katedrze UJ. W stosunku do udziału w 10 konferencjach przed uzyskaniem stopnia doktora oznacza to znaczne wzmoczenie aktywności w tej sferze życia naukowego w latach 2008–2022.

Dr Patrycja Pałka może poszczycić się też uczestnictwem w roli wykonawcy w dwu dużych projektach badawczych związanych z tworzeniem wspomnianego wyżej największego współczesnego dzieła leksykograficznego. Projekty te to: 1) *Wielki słownik języka polskiego – podstawowy zasób leksykalny polszczyzny* (kierownik: prof. dr hab. Piotr Żmigrodzki,

finansowanie: MNiSW) realizowany w latach 2007–2012 oraz 2) *Wielki słownik języka polskiego – kontynuacja* (kierownik: prof. dr hab. Piotr Żmigrodzki, finansowanie: NPRH) realizowany w latach 2013–2018. Pięć innych planowanych przedsięwzięć zespołowych (zgłaszanych do NCN i NPRH), w których Habilitantka była przewidziana jako wykonawca i w których przygotowaniu uczestniczyła, nie uzyskało finansowania. W Katedrze Historii Języka i Dialektologii Wydziału Polonistyki UJ dr Patrycja Pałka sześciokrotnie realizowała natomiast lokalne indywidualne projekty badawcze finansowane z dotacji celowej dla młodych naukowców.

Habilitantka jest członkiem Polskiego Towarzystwa Językoznawczego (w latach 2011–2014 była członkiem Zarządu tegoż Towarzystwa w funkcji sekretarza, a do dziś jest sekretarzem redakcji „Biuletynu PTJ”) oraz członkiem Zarządu Fundacji na rzecz Muzeum Języka Polskiego.

Podsumowując dorobek naukowy dr Patrycji Pałki po uzyskaniu stopnia doktora, należy podkreślić, że cechuje go sukcesywny, harmonijny rozwój, którego efektem jest wszechstronność – Autorka nie ogranicza swych badań do jednego wąskiego kręgu zagadnień, lecz ciągle wzbogaca wachlarz stosowanych metod i podejmowanych tematów. Będąc specjalistką z zakresu polszczyzny współczesnej w ujęciu pragmalingwistycznym i dyskursywnym, w okresie po uzyskaniu stopnia doktora stała się jednocześnie znawczynią źródeł i narzędzi elektronicznych, nie bała się też podjąć wyzwań związanych z perspektywą diachroniczną, regionalistyką i metaleksykografią. Zwieńczenie dotychczasowego naukowego rozwoju dr Patrycji Pałki z wykorzystaniem zdobytych przez Nią wiedzy i doświadczenia stanowi oceniona wcześniej monografia habilitacyjna.

Istotną rolę odgrywaną przez publikacyjny dorobek naukowy Habilitantki w rozwoju polskiego językoznawstwa potwierdzają liczne nagrody. Dr Patrycja Pałka otrzymała nagrodę indywidualną UJ za najwyższą liczbę punktów za publikacje na Wydziale Polonistyki UJ w 2018 roku, dwie nagrody zespołowe – nagrodę honorową przyznaną przez Prezesa PAN (2018) i Nagrodę Miasta Krakowa w kategorii „Nauka i technika” (2019) – za *Powiedziane po krakowsku. Słownik regionalizmów krakowskich* oraz nagrodę Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego (2018) za pracę zespołową *Przewodnik po elektronicznych zasobach językowych dla polonistów (słowniki, kartoteki, korpusy, kompendia)*.

Warto dodać, że – jak widać z przeglądu publikacji, referatów i realizacji projektów – Habilitantka chętnie podejmuje indywidualne wyzwania badawcze, nie stroni jednak również od prac współautorskich i zespołowych, co stanowi dodatkową zaletę Jej naukowej osobowości, zwłaszcza w obliczu cenionej współcześnie interdyscyplinarnej współpracy.

Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury

Na bardzo wysoką ocenę zasługuje również aktywność naukowa dr Patrycji Pałki w instytucji naukowej innej niż podstawowe miejsce pracy. Aż 10 lat – od grudnia 2007 do 2018 roku – równoległe z zatrudnieniem na Uniwersytecie Jagiellońskim Habilitantka współpracowała z Instytutem Języka Polskiego PAN, uczestnicząc jako wykonawca w dwu wspomnianych już projektach realizowanych przez Pracownię Wielkiego Słownika Języka Polskiego tegoż Instytutu. Aktywność naukowa dr Patrycji Pałki związana z niezwykle ważnym dla polskiej kultury dziełem leksykograficznym to nie tylko udział w pracach koncepcyjnych (przygotowała zasady opisu nazw własnych i przymiotników relacyjnych) oraz opracowanie imponującej liczby prawie 1200 artykułów hasłowych (ok. 74 arkuszy wydawniczych), ale też zainteresowanie się lingwistyką komputerową oraz publikacja wymienionych już 8 autorskich i współautorskich artykułów z zakresu metaleksykografii, słotwórstwa, onomastyki, gramatyki i semantyki, które świadczą o cennym poszerzeniu zakresu naukowych zainteresowań Habilitantki.

Ocena działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizacyjnej Habilitantki

Osiągnięcia Habilitantki w działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizacyjnej są równie liczne, wszechstronne i imponujące, jak na płaszczyźnie naukowej.

W ciągu ponad dwudziestu lat pracy dydaktycznej (zaczęła ją już podczas studiów magisterskich) dr Patrycja Pałka prowadziła zajęcia (ćwiczenia, warsztaty i wykłady) z kilkunastu przedmiotów na różnych stopniach kształcenia akademickiego i na rozmaitych uczelniach (na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie, na Wydziale Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH, w Szkole Języków Obcych „Glossa” w Krakowie, w Centrum Języka Polskiego „Varia” w Krakowie, w Małopolskiej Wyższej Szkole Zawodowej im. Dietla w Krakowie oraz w Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych Uniwersytetu Wrocławskiego). Poza nauczaniem przedmiotów *stricte* językoznawczych – gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego i wielu związanych z zagadnieniami z zakresu współczesnej polszczyzny – oraz pokrewnych (komunikacji społecznej, retoryki czy strategii budowania wizerunku) zajmowała się i – po okresie przerwy – zajmuje się glottodydaktyką, a także

kształceniem (w ramach studiów podyplomowych) przyszłych glottodydaktyków. Prowadziła szkolenia i wykłady gościnne z zakresu poprawności wymowy, zasad nauczania wymowy, problemów leksykalnych współczesnej polszczyzny oraz na temat wykorzystywania w dydaktyce najnowszych zasobów i narzędzi cyfrowych. Jest autorką programów nauczania kilku przedmiotów akademickich, sprawowała też opiekę nad studentami (tutoring) w ramach programu „Primus inter pares” oraz dwukrotnie nad uczestnikami obozów dialektologicznych, a od 2019 r. jest opiekunem naukowym i recenzentem w czasopiśmie studenckim „PoWieki”. W 2014 r. na Wydziale Polonistyki UJ wyróżniono Ją za osiągnięcia dydaktyczne.

Działalność popularyzatorska dr Patrycji Pałki w zakresie nauki to przede wszystkim liczne szkolenia, wykłady, materiały i ekspertyzy przeznaczone dla następujących środowisk: logopedów, menadżerów kadr urzędniczych i handlowych, nauczycieli oraz uczniów. Habilitantka udzieliła też kilku wywiadów radiowych i telewizyjnych.

Organizacyjnie angażowała się w pracę trzech instytucji: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego oraz Fundacji na rzecz Muzeum Języka Polskiego. Uczestniczyła w organizacji czterech ważnych konferencji naukowych (w tym trzech dużych, ogólnopolskich), protokołowała publiczne obrony rozpraw doktorskich i od 2017 roku jest w ciągu Miesiąca Języka Ojczystego opiekunką oraz jurorką w konkursie na reklamę organizowanym dla uczniów. W 2018 roku uhonorowano Ją Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę. W PTJ-ocie była przez jedną kadencję (2011–2014) członkiem Zarządu w funkcji sekretarza, a jako członek Zarządu Fundacji na rzecz Muzeum Języka Polskiego prowadziła warsztaty z języka Lema oraz przygotowała koncepcję wystawy o komunikacji i języku w planowanym Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”.

Konkluzja

Dr Patrycja Pałka jest w pełni dojrzałym, odpowiedzialnym i wszechstronnym językoznawcą, osobą znaną w środowisku polonistycznym z nieprzeciętnej aktywności naukowej i rzetelności we wszystkich swych dokonaniach. Wskazane jako podstawa postępowania habilitacyjnego osiągnięcie naukowe w postaci autorskiej monografii oraz pozostałe publikacje Habilitantki po uzyskaniu stopnia doktora stanowią znaczący – obfity i ważny – dorobek badawczy i wnoszą istotny wkład w rozwój uprawianej przez Nią dyscypliny naukowej. Przedstawione w recenzji uwagi o dorobku naukowym oraz działalności organizacyjnej, dydaktycznej i popularyzatorskiej Habilitantki świadczą też o Jej istotnej aktywności naukowej i uprawniają do stwierdzenia, że całkowicie spełnia Ona

wymagania stawiane w postępowaniach habilitacyjnych przez art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). W związku z tym **przedkładam komisji habilitacyjnej pozytywną opinię w sprawie nadania dr Patrycji Palce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.**